

Wilde kat

Felis silvestris

De wilde kat lijkt veel op een cyperse huiskat; het is lastig ze te onderscheiden en het voorkomen van bastaarden maakt dit nog moeilijker. In feite kan alleen DNA-onderzoek zekerheid bieden. De beste kenmerken zijn de dikke gebandeerde staart zonder donkere lijn bovenop, de zwarte aalstreep van schouder tot heupen, en de onderkant van de achtervoet, die vooraan zwart is en achteraan bruin. De lichaamslengte is gemiddeld 89 cm, waarvan 31 cm staart, en het gewicht is gemiddeld 5,0 kg bij mannetjes en 3,5 kg bij vrouwtjes (HEMMER 1993A).

Leefomgeving

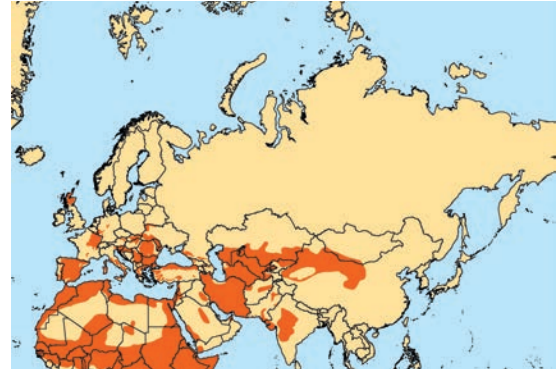
De wilde kat is in West-Europa gebonden aan bos. Daarnaast is de aanwezigheid van muizenrijk grasland belangrijk en de hoogste aantallen worden dan ook bereikt in een landschap met een afwisseling van bos en open terrein. Wilde katten zijn niet territoriaal. De individuele leefgebieden kunnen sterk in omvang variëren, waarbij die van vrouwtjes veel kleiner zijn dan die van mannetjes. Jongen worden geworpen in holen of onder zeer dichte dekking.

Voedsel

Wilde katten zijn carnivoren en eten vooral muizen, maar kunnen ook vogels en grotere zoogdieren aan.

Areaal

De wilde kat komt voor in grote delen van Afrika, het Midden-Oosten en Centraal-Azië en binnen Europa ten zuiden van de lijn die loopt van de noordkant van de Ar-

dennen via de Harz en Zuid-Polen naar Odessa. Buiten dit gebied komt hij ook voor in Schotland. Het verspreidingsgebied van de Europese wilde kat is door vervolging en ontbossing erg versnipperd geraakt, maar de soort breidt zich nu weer langzaam uit.

Voorkomen in Nederland

Prehistorie

De oudste Nederlandse resten van de wilde kat zijn gevonden in een jachtkamp uit het Vroeg-Mesolithicum (ca. 8500 v.Chr.) bij Zutphen (GE) (GROENEWOUDT ET AL. 2001). Er zijn archeologische vondsten tot in de Bronstijd, maar het lijkt erop dat de wilde kat al in de Romeinse tijd uit Nederland is verdwenen (CANTERS ET AL. 2005).

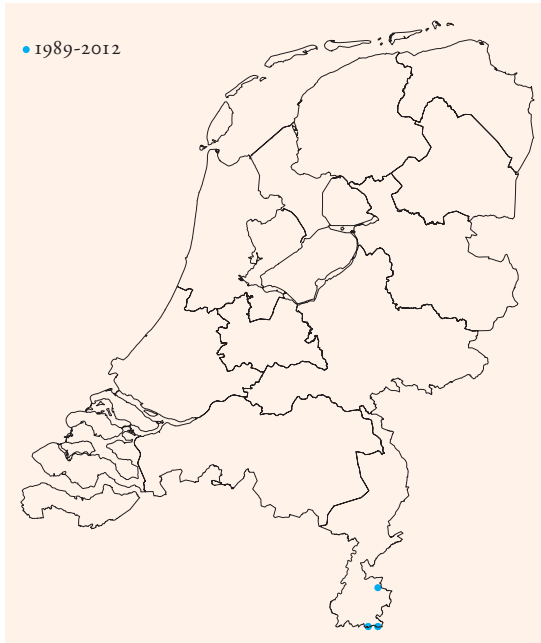
Periode 1963-2012

Min of meer zekere wilde katten zijn tot 2013 uitsluitend af en toe in Zuid-Limburg waargenomen: in 1963 bij Heerlen (in een val, nu in de collectie van het Natuurhistorisch Museum Maastricht), in 2002 bij Vaalsbroek (verkeersslachtoffer, opgezet bij een particulier), in 2006

Wilde kat.
Foto: Fabrice Cahez.
Wildcat.

bij Epen (gefotografeerd) en in 2012 bij Brunssum (verkeersslachtoffer, foto). Buiten Zuid-Limburg werd in september 2012 bij Bocholt in Vlaams-Limburg, net over de grens ten zuidwesten van Weert en ver buiten het bekende verspreidingsgebied, een kat met alle kenmerken van een wilde kat gefotografeerd. In 1999 werd in de Groenlanden ten oosten van Nijmegen (GE) een dode kat gevonden die op basis van de schedelinhoud gedetermineerd is als wilde kat (CANTERS ET AL. 2005). Op basis van andere kenmerken moet echter aan deze determinatie worden getwijfeld.

Na 2012

In 2013 werden in Zuid-Limburg wilde katten gefotografeerd bij Noorbeek en in het Vijlenerbos. Vanaf begin 2014 nam het aantal waarnemingen in het Vijlenerbos en omgeving sterk toe. In de tweede helft van 2014 werden daar vijf verschillende individuen van een GPS-halsband voorzien, terwijl er nog enkele andere wilde katten voor de foto-vallen verschenen. In september verscheen zelfs een jong katje voor de camera, wat aantoont dat er ook voortplanting plaatsvindt. De wilde kat is in korte tijd een vaste bewoner van ons land geworden.

Bedreigingen en bescherming

Het kleine en versnipperde bosareaal en het gebrek aan woelmuizen in het intensief gebruikte agrarisch gebied beperken de mogelijkheden voor de wilde kat in Zuid-Limburg. Doordat wilde katten zo sterk op cyperse huis-katten lijken, is het verstandig het schieten van 'verwilderde' katten achterwege te laten. In 2009 heeft de provincie Limburg het doden van cyperse, tabby en wildkleur-katten verboden in het gebied ten zuiden van de gemeente Echt (PROVINCIAAL BLAD NR 67, 2009).

Jaap L. Mulder

SUMMARY

Wildcat *Felis silvestris*

The wildcat is a permanent resident of the forests in the southernmost part of Limburg since 2014. Its ideal habitat is a combination of woodland and grassland with an abundance of voles. Habitat fragmentation and a scarcity of prey animals in areas of intensive agriculture are preventing wildcats from expanding their range and increasing their population numbers.